

СТРУКТУРНИЙ І СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТИ ПРОПОРЦІЙНОСТІ ТА ДИСПРОПОРЦІЙНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ

*Л. В. Шинкарук, д. е. н., професор, Інститут економіки і прогнозування
НАН України, lidia_shyn@ukr.net*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: абстракції – при визначенні категорій «пропорційність», «диспропорційність»; системного аналізу – при характеристиці диспропорційності соціально-економічних явищ; компаративістський аналіз – при дослідженні диспропорційності країн із різним рівнем розвитку; статистичного аналізу – при обґрунтуванні невідповідності показників, які характеризують структуру економіки та її макропропорції.

Результати. На основі нормативної та позитивної методології обґрунтованого, що кожна національна економіка у своєму розвитку потребує як синхронізації, так і певної десинхронізації, що потребує нової системи вимірювань та показників, яка дасть можливість визначити момент, коли необхідно вийти за межі того чи іншого стану.

Доведено, що диспропорційність та незбалансованість розвитку країн із різним рівнем розвитку необхідно аналізувати як у статистиці, так і в динаміці. Встановлено, що статистичні дані, які характеризують диспропорційність, мають аналізуватися з точки зору їх реальності, а не використовуватися тільки механічно. Виокремлено структурні дисбаланси у залежності від глибини та рівня розвитку економіки.

Новизна. У процесі дослідження доведено, що будь-які соціально-економічні явища містять у собі певні елементи диспропорційності, яку необхідно розглядати через два варіанти впливу на економічний розвиток: позитивний та негативний.

Практична значущість. Статистичні дані, які характеризують диспропорційність з метою отримання об'єктивної характеристики економічних пропорцій та подальших наукових й практичних досліджень мають бути вдосконалені статистичними організаціями, як на міжнародному, так і національному рівнях. Наукові положення, висунуті в даній статті, можуть стати теоретичним підґрунтям такої роботи.

Ключові слова: глобалізація, диспропорційність, десинхронізація, економічна система, структурні пропорції, синхронізація, структура економіки, пропорційність.

Література

1. Барр Р. Политическая экономия: В 2-х т. – Т. 1 / Р. Барр; пер. с фр. – М. : Междунар. отношения, 1995. – 608 с.
Barr R. *Politicheskaya ekonomiya* [Political economy]: v 2-kh t. – Т. 1 / R. Barr; per. s fr. – М. : Mezhdunar. otnosheniya, 1995. – 608 p.
2. Перу Ф. Экономика XX века. Мировая экономическая мысль. Сквозь призму веков./ Ф. Перу ; [пер. с франц.]. – М. : Мысль, 2004. – Т. IV. – 464 с.
Peru F. *Ekonomika XX veka. Mirovaya ekonomicheskaya mysl. Skvoz prizmu vekov.* [XX century' economy. World economy thought. Through centuries prism]. / F. Peru ; [per. s frants.]. – М. : Mysl, 2004. – Т. IV. – 464 p.
3. Геєць В. М. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України: в 3 т. Т.1. Економіка знань – модернізаційний проект України / За ред. акад. НАН України В. М. Геєця, акад. НАН України В. П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б. С. Кваснюка. – К. : Фенікс, 2007. – 544 с.
Heiets V. M. *Stratehichni vyklyky XXI stolittya suspilstvu ta ekonomitsi Ukrayiny* [Strategic call of XXI century to society and Ukrainian economy]: v 3 t. Т.1. *Ekonomika znan – modernizatsiynnyu proekt Ukrayiny* [Science economy – modern Ukrainian project] / Za red. akad. NAN Ukrayiny V. M. Heietsia, akad. NAN Ukrayiny V. P. Semynozhenka, chl.-kor. NAN Ukrayiny B. Ye. Kvasniuka. – К. : Feniks, 2007. – 544 p.
4. Структурні перетворення в Україні: передумови модернізації економіки / А. П. Павлюк, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська [та ін.]; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2012. – 104 с.
Strukturni peretvorennya v Ukrayini: peredumovy modernizatsiyi ekonomiky [Structural changes in Ukraine: economy modernization preconditions] / A. P. Pavliuk, D. S. Pokryshka, Ya. V. Belinska [ta in.]; za red. Ya. A. Zhalila. – К. : NISD, 2012. – 104 p.
5. Лукинов І. Економічні трансформації (наприкінці XX ст.) / І. Лукинов. – К. : Інститут економіки НАН України, 1997. – 456 с.
Lukinov I. *Ekonomichni transformatsiyi (naprykintsy XX st.)* [Economy transformations (at the end of XX centure)] / I. Lukinov. – К. : Instytut ekonomiky NAN Ukrayiny, 1997. – 456 p.
6. The Concise Oxford Dictionary of Current English / Ed. J. B. Sykes. – London : The Clarendon press, 1984. – 1258 p.; Webster's New World Dictionary of American Language / David B. Guralnik. – N.Y. : Simon and Schuster, 1982. – 1692 p.
7. Политическая экономия: Словарь / [сост. Г. В. Донской, Г. И. Либман ; ред. М. И. Волкова]. – М. : Политиздат, 1983. – С. 364.
Politicheskaya ekonomiya: Slovar [Political economy: Dictionary] / [sost. G. V. Donskoy, G. I. Libman; red. M. I. Volkova]. – М. : Politizdat, 1983. – P. 364.
8. Геєць В. М. Нестабільність та економічне зростання / В. М. Геєць. – К. : Ін-т екон. та прогнозув., 2000. – 344 с.
Heiets V. M. *Nestabilnst ta ekonomichne zrostantnia* [Instability and economy growing] / V. M. Heiets. – К. : In-t ekon. ta prognozuv., 2000. – 344 p.
9. Макконнелл Кэмпбелл Р. Экономикс: Принципы, проблемы и политика : в 2 т. / Кэмпбелл Р. Макконнелл, Стэнли Л. Брю ; [пер. с англ.] – [11-ое изд.] – М. : Республика, 1992. – Т. 2. – 400 с. (Глава 22 «Спрос, предложение и эластичность»)
Makkonnell Kempbell R. *Ekonomiks: Printsipy, problemy i politika* [Economics: Principals, problems and politics]: v 2 t. / Kempbell R. Makkonnell, Stenli L. Bryu; [per. s angl.] – [11-oe izd.] – М. : Respublika, 1992. – Т. 2. – 400 с. (Glava 22 «Spros, predlozhenie i elastichnost [Demand, proposal and elastics]»).
10. Human Development Report 2003. Millennium Development Goals: A compact among nations to end human poverty. Published for the United Nations Development Programme. – N.Y. : Oxford University Press, 2003. – P. 35.
11. Woytinsky W. S. World Population and Production. Trends and Outlook / W. S. Woytinsky, E. S. Woytinsky. – N. Y. : The Twentieth Century Fund, 1953. – P. 265–268.

12. A System of International Comparisons of Gross Product and Purchasing Power / [Irwing B. Kravi, Zoltan Kenessey, Alan Heston, Robert Summers]. – Baltimore and London : The Johns Hopkins University Press, 1975. – P. 294.
13. Webster's New World Dictionary of American Language / David B. Guralnik. – N. Y. : Simon and Schuster, 1982. – P. 725.
14. Большая советская энциклопедия : в 30 т. / гл. ред. А. Прохоров. – 3-е изд. – М. : Большая советская энциклопедия, 1969–1978. – Т. 17: Моршин – Никиш. – 1974. – 616 с.
Bolshaya sovetskaya entsiklopediya [Great soviet encyclopedia]: v 30 t. / gl. red. A. Prokhorov. – 3-e izd. – M. : Bolshaya sovetskaya entyclopaediya, 1969–1978. – Т. 17: Morshin – Nikish. – 1974. – 616 p.